

ירושלים של זהב / ברכי נפשי שבת יום ירושלים – תש"ע / מאיר אביטן

ר' עקיבא רועה של כלבא שבוע ה'ה, ראתה רחל בתו של כלבא שבוע שהוא צנוע ומעלה, **אמרה לו:** אם אתקדש לך תלך לבית המדרש? **אמר לה:** הן. נתקדשה לו בצנועא. שמע כלבא שבוע והוציאה מביתו והדירה הנאה מכל נכסיו. הלכה ונשאת לר' עקיבא. בימות החרף היו ימים במתבן, ה'ה מלקט תבן מתוך שערוותיה. **אמר לה:** אלמלי ה'ה ב'די ה'יתי נותן לך ירושלים של זהב.

בא אליהו ונדמה להם כבן אדם וקרא על הפתח

ואמר להם: תנו לי קצת תבן, שאשתי ילדה ואין לי במה להשפיה. **אמר ר' עקיבא לאשתו:** ראי אדם זה, שאפלו תבן אין לו. **אמרה לו:** לך ולמד בבית המדרש. הלך וישב שנים עשרה שנה בבית המדרש לפני ר' אליעזר ור' יהושע.

לסוף שנים עשרה שנה עמד וחרז לביתו והביא עמו שנים עשר אלף תלמידים. יצאו הכל לקראתו. שמעה אשתו ויצאה אף היא לקראתו. **אמרו לה השכנות:** שאלי לך בגדים ולבשי והתכסי. **אמרה להן:** "ודע צדיק נפש בהמתו" (משלי יב, י). כשהגיעה אצלו נפלה על פניה והיתה מנשקת רגליו. דחפוה תלמידיו. **אמר להם:** הניחוה, שלי ושלכם – שלה הוא.

על פי תלמוד בבלי, מסכת כתובות, דף סב,

2. מהו ירושלים של זהב:

לדעת רוב המפרשים היה התכשיט מין עטרה (כתר) מזהבת שהיו הנשים האמידות חובשות על ראשן, אך יש שהבינו שהייתה זו שרשרת המחוברת לבגד במין סיכה.

3. הפרק השישי של משנת שבת : מונה פריטי לבוש ותכשיטים שנשים וגברים מותרים לצאת בהם בשבת לרשות הרבים כתוב במשנה כי אסור לאשה לצאת לרשות הרבים בשבת בתכשיט "עיר של זהב", ולפי מה שמסר רבה בר בר חנה בשם רבו רבי יוחנן הכוונה היא לתכשיט עיר של זהב כמו שעשה רבי עקיבא לאשתו. (תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף נ"ז, עמוד א')

4. ירושלים של זהב – יציאת אתיופיה

לפני 2500 שנה הגיעו אבותינו לאתיופיה, וכל דור סיפר לדור ההמשך: "האדמה הזו שאנו חורשים לא שייכת לנו. הארץ הזו שבה אנו גרים לא שייכת לנו. אנו תושבים זמניים, אורחים, ויבוא היום ונחזור לארץ אבותינו. כך חלמנו במשך 2500 שנה". "המלה הראשונה שלימדו ילדים הייתה "ירושלים".

"ירושלים בשבילנו הייתה משהו לא מציאותי. משהו דמיוני, חלומי. האנשים אשר שהו בה היו רק אנשים מיוחדים. טהורים. בירושלים כל דבר עשוי זהב. כל דבר הוא קדוש וטהור. בירושלים הכל זהב. שם אוכלים רק פירות ודבש. הן נזכרו בשיר על ירושלים האומר: בנפול גופי על אדמת ירושלים יתרומם לפתע עטור זהב

מתוך: יובל ארנון-אוחנה/ הגדת יציאת אתיופיה/ ילדים כותבים את קורות מסעם הרגלי מאתיופיה דרך סודאן לירושלים

5. ירושלים של זהב/ נעמי שמר

אור הרים צלול פנין וריח ארנים נשא ברוח הערבים עם קול פעמונים.
ובתרדמת אילן ואבן שבויה בתלומה העיר אשר בדרך יושבת ובלבה חומה

ירושלים של זהב (1) ושל נחשת ושל אור הלא לכל שיריך אני כנור

איכה נבשו בורות המים פפר השוק ריקה ואין פוקד את הר הבית בעיר העתיקה.

ובמערות אשר בסלע מזללות רוחות ואין יורד אל ים המלח בדרך ריחו.

ירושלים של זהב ושל נחשת ושל אור הלא לכל שיריך אני כנור (7)

אך בבואי היום לשיר לך ולך לקשר כמרים (6) קטנתי מצעיר בניה ומאחרון המשוררים.

פי שמך צורב את השפתים (8) כנשיקת שרף **אם אשפחה ירושלים (8)** אשר בלה זהב

ירושלים של זהב ושל נחשת ושל אור הלא לכל שיריך אני כנור

הזרנו אל בורות המים לשוק ולכפר שופר קורא בהר הבית בעיר העתיקה.

ובמערות אשר בסלע אלפי שמשות זורחות נשוב נרד אל ים המלח בדרך ריחו!

ירושלים של זהב ושל נחשת ושל אור הלא לכל שיריך אני כנור

6. אמר רב יהודה אמר רב:

בשעה שעלה משה למרום מצאו להקדוש ברוך הוא **שיושב וקושר כמרים** לאותיות

אמר לפניו: רבוננו של עולם, מי מעכב על ידיך?

אמר לו: אדם אחד יש, שעתידי להיות בסוף כמה דורות, ויעקיבא בן יוסף שמו, שעתידי לדרש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

7. ציון, הלא תשאלי לשלום אסיריך/ רבי יהודה הלוי

ציון, הלא תשאלי לשלום אסיריך, דורשי שלומך והם יתר עזריך?

מים ומזרח ומצפון ותימן שלום רחוק וקרוב שאי מפל עבריך,

ושלום אסיר תאנה, גותן דמעיו כטל – חרמון ונכסף לרדתם על הרריך!

לבפות ענומה אני תנים, ועת אהלים שיבת שבותך – אני כנור לשיריך.

בית אחרון אשרי מסכה ונגיע וראה עלו אורך ויבקעו עליו שחרך,

8. נהרות בבבל / תהלים קל"ז

על נהרות בבבל שם ישבנו גם ככינו, בזכרנו את ציון: על ערבים בתוכה תלינו פנתינו: פי שם שאלונו שובינו דברי

שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר: **אם אשפחה ירושלים תשפח מיני:**

תדבק לשוני לתכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי.